Nr 34

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we SRODĘ DNIA 28 KWIETNIA V. S. 1815 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Wilno, dnia 28 kwietnia.

JW. Jenerał Porucznik i kawaler *Bałaszew*, Minister policyi, przybył tu z *Petersburga*, d. 26 t. m., i nazaiutrz rano wyiechał do *Warszawy*.

D. 23 t. m., wyszła ztąd kompanija konnéy artyleryi N. 11, należąca do 4tey brygady artylleryi rezerwowey, pod dowództwem podpółkownika *Grygorjewa*, do *Krok* w powiecie *rosieńskim*.

Dnia 24, przybyli tu JW. Jenerał Adjutant Jego Cesarskiey Mości, Hrabia *Szuwałow*, z *Petersburga*; JW. Jenerał Major *Lalin* ze *Swięcian*, i JW. Jenerał Porucznik *Redynger*, z *Kurlandyi*.

Dnia 24, wyszły bataliony półków grenadyerskich: astrachańskiego pod dowództwem Majora *Jewdakimowa*; Sybirskiego pod dowództwem Majora *Jeninga*; fanagoryyskiego pod dowództwem Majora *Bohdanowicza* i 2gi batalion małorossyyskiego, także grenadyerskiego do powiatu trockiego; 14ta brygada artyleryyska, składaiąca się z kompanii jedney bateryyney Nru 14, i dwóch lekkich Nrów 27 i 28, pod dowództwem półkownika *Baykowa*, do powiatu oszmiańskiego.

Dnia 26, wyiechali ztąd: JWW. Jenerał Majorowie *Diechtierew*, do *Woroneża* i *Troszczyński* do Petersburga; Szambelan Dworu 4tey klassy, Hrabia *Mussin Puszkin*, do mieysca pobytu Nayiaśnieyszego Cesarza Jegomości; Półkownik *Antropów* do *Kalisza*.

Dnia 27, przybył tu z *Lidy* JW. Jenerał Major *Markow*. Tegoż dnia, JW. Jenerał Major *Dawydow* przejeżdżał z *Petersburga* do *Wiednia*; a goniec gabinetowy Kapitan *Klewezal*, z *Petersburga* do główney kwatery za granicę.

Kurs tuteyszy: Rubel srebrny, 4 rub. 55 kop. ass.; dukat, 14 rub. 1 kop. ass.; Imperyał, rub. ass. 43.

Gazeta petersburska, *akademicka*, z *Petersburga*, pod d. 9 kwietnia, umieściła rozkazy Jego Cesarskiéy Mości, w *Wiedniu* wydane, z których następujący kładziemy wyciąg:

Dnia 3 stycznia. Postępują na wyższe stopnie: za dystyngwowanie się w bitwach, zaszłych dnia 16 i 18 września, przeszłego 1813 roku, w czasie zdobycia miasta *Kasselu: dońskiego woyska* półkownik *Własow* 3. na jenerał majora; orszaku Jego Cesarskiéy Mości, wydziału kwatermistrzowskiego, podpółkownik *Bohdanowicz*, na półkownika; w bitwie d. 24 listopada 1813 pod wioską *Sik*, *dońskiego woyska* podpółkownik *Pantielejew* 2 na półkownika; w pogoni za nieprzyjacielem od *Fuldy* za *Frankfort*: *dońskiego woyska* półkownik *Bałaban* 2 na jenerał majora. W różnych utarczkach z przedniemi strażami i forpocztami, od czasu *Lipskiéy* bitwy, aż do przeyścia za *Ren*: huzarskiego półku *iziumskiego*, podpółkownik *Łoszkarew*, na półkownika; półku *wołyńskiego* ułanów, chorąży *Kulwiński* na porucznika; półku pieszego *tambowskiego* kapitan *Tymofiejew* na majora; 14go strzelców grenadyerów, podpółkownik *Bukiński* 2 na półkownika; 2go strzeleckiego, porucznik *Popławski* na sztabs kapitana; 13go strzelców kapitan *Chodakowski* na majora. W różnych bitwach: Adjutant Jenerała jazdy *Rajewskiego*, porucznik gwardyi bokowéy półku *siemienowskiego Naryszkin*, na sztabs kapitana, i zostaie przy obowiązkach dotąd pełnionych.

6go półku strzelców półkownik *Krzyżanowski* naznaczony dowódzcą 25go półku strzelców.

Porucznik woysk francuzkich, Hrabia *Orfengo*, przyymuje się do 53go półku strzelców.

Jego Cesarska Mość oświadcza naywyższe ukontentowanie swoje za okazanie szczególniéyszego męztwa w utarczkach, które zaszły w pogoni za nieprzyjacielém, od *Fuldy*, aż za *Frankfort*, woyska *dońskiego* półkownikowi *Zyrowu* i podpółkownikowi *Dienisowu*, takoż w utarczce pod wsią *Sik*, półku *iziumskiego* huzarów, półkownikowi Hrabi *Dołonowi* i liczącemu się w kawaleryi podpółkownikowi *Lewensztern owi*.

Dnia 5 stycznia. W nagrodę szczególniéyszych dzieł rycerskich, okazanych w bitwach, pod *Horodeczną*, *Königswartą*, *Bautzen* w *Szlązku* i pod *Brienne*, dają się nayłaskawiéy półkom pieszym *włodzimierskiemu*, *kostromskiemu*, strzeleckim 11mu, 28mu, i 32mu, srebrne trąby z krzyżami ś. *Jerzego*, a *pskowskiemu* pieszemu znaki na giwerach z napisem: *za dystyngwowanie się.*

Postępują na wyższe stopnie: za dystyngwowanie się w bitwach roku 1814 d. 9 marca pod *Arcis*, d. 13 pod *la Fere-Champanaise* i d. 18 pod *Paryżem*, *tobolskiego* pieszego półku, półkownik Baron *Wolf*, na Jenerał Majora, który naznacza się razem dowódzcą 1széy brygady 28méy dywizyi pieszéy, na mieyscu Jenerała Majora *Dryzena*, który ma się uważać w kawaleryi. Dnia 8 i 9 grudnia 1813 r. w czasie obrony twierdzy *Bredy*: pawłogradzkiego półku huzarów, podpółkownicy *Kochanow* i *Dekun*, na półkowników; Majorowie: *Sztenger* 1 i *Markle*, na podpółkowników; *tulskiego* pieszego półku podpółkownik *Kostyrka*, na półkownika; kapitan *Sokółogorski* na majora; 2go półku strzelców podpółkownik *Essen*, na półkownika; kapitan *Wysocki* na majora, 1széy brygady artyleryyskiéy kapitan *Suchozanet*, na podpółkownika; *dońskiego* woyska podpółkownik *Mielnikow* 4 na półkownika; 1go półku kozaków *buhskich* woyskowy starszyna *Pawłow* na podpółkownika. Od dnia 2 lutego 1814 do wzięcia miasta *Soissons*: półku *wołyńskiego* ułanów Major *Nordsztet*, na podpółkownika. Byłéy 4téy artylleryyskiéy brygady odwodowéy, kapitan *Mazaryki* na podpółkownika. Woyska *dońskiego* woyskowi starszyny *Rykowskow* i *Agapow* na podpółkowników. W różnych utarczkach: półku huzarskiego, *białoruskiego*, podpółkownik *Paton de Mofran* na półkownika.

Jego Cesarska Mość oświadcza naywyższe ukontentowanie, za szczególniéysze męztwo okazane w bitwach dnia 8 i 9 grudnia przeszłego 1813 roku, w czasie bronienia twierdzy *Bredy*, orszaku Jego Cesarskiéy Mości wydziału kwatermistrzowskiego półkownikowi *Tarasowu* i 2go lutego 1814 po wzięciu miasta *Soissons*, półkownikowi tegoż wydziału *Bohdanowiczowi*.

Jego Cesarska Mość, oświadcza ukontentowanie swoje *czugujewskiego* półku ułanów Rotmistrzowi *Scholejewu* za szczególniéyszą gorliwość w obowiązkach służby, i pracowite usiłowania, w przyprowadzeniu dwóch odwodowych tegoż półku szwadronów do na-

leżytego poznania porządku służby. Byłych artylle-
ryyskich brygad: 8méy odwodowéy sztabs kapitanowi
Kozłowu, chorążemu *Weilanderowi* i 4téy zasobnéy
podporucznikowi *Kuleszowu*, za wypełnienie z dystynk-
cyą dánych im od zwierzchności poleceń, i za przy-
łożenie się równie do śpiesznego skupienia koni, jako
też za pilny dozór i w dobrém ciele w czasie odpro-
wadzenia ich do połtawskiego zasobu.

W tychże rozkazach wielka jest liczba sztabs i
oberoficerów, którzy na wyższe stopnie, tudzież
podoficerów, którzy na oficerów postąpili; a kilkuna-
stu w nagrodę za waleczność w bitwach pod *Taruty-
nem*, *małym Jarosławcem*, &c. wiele także potwierdzo-
nych w rangach, na które postąpili na mocy miano-
wań Feldmarszałka ś. p. Xiążęcia *Kutuzowa Smoleń-
skiego*; Feldmarszałka Hrabiego *Barclaya de Tolli*; Wo-
dzów Naczelnych Hrabiów *Wittgensteina*, *Benningsena*.

Gazeta petersburská, *Poczta Północná*, donosi
z *Petersburga*, pod dniem 17 kwietnia: „Nayjaśniéy-
szá Cesarzowa Jéymość *Maryá Federowna*, Wielcy
Xiążęta *Mikołáy* i *Michál*, oráz, Wielka Xiężniczka
Anna, dnia 15 t. m., dopełniając powinności chrze-
ściańskiéy, przystępowali do Náyświętszych Tajemnic,
w kaplicy zimowego pałacu.

Témi czasy przybył tu z *Niemiec*, *Gotlieb Prang*,
znajomy z wybornego stawienia pieców pokojowych,
osobliwie *weymarskiémi* zwanych. Dla wzoru, piec
tego gatunku postawił on w domu departamentu mi-
nisteryum spráw wewnętrznych. Wewnątrz do tych
pieców używa się cegły i gliny: właściwy mają sobie
układ kanałów, dla przechodu dymu; zewnątrz zaś
pobija się blachą żelazną, któréy można okazały kształt
nadać, malować kolorami, albo lakierować. Dale-
ko też mniéy od zwyczáynych pieców drew potrzebu-
ją, i tę jeszcze mają zaletę, że mniéy kosztują i dłu-
go się bez reperacyi utrzymują."

Daléy w téyże gazecie czytamy, że d. 2 kwietnia
przejeżdżali z *Petersburga* przez *Orszę*, JW. Radzca
Tayny, Senator, *Siwers*, a d. 3, JW. Jenerał jazdy
Rajewski.

W *Bałachnie* (w guber. niżegorodz.) w rocznicę
wstąpienia na trón Nayjaśniéyszego Cesarza Jegomo-
ści, w obecności licznego zgromadzenia, odprawił się
uroczysty obrząd poświęcenia domu dla Szkoły para-
fijalnéy. Dóm ten, przyozdobiony kilką pięknémi o-
brazami, ze znaczną liczbą ksiąg szkolnych, różnemi
sprzętami i oporządzeniem, darował dla Szkoły kupiec
tameczny *Paweł Minin*. Po skończonym obrzędzie
poświęcenia, miane były mowy przez nauczyciela i
uczniów. Nakoniec kupiec *Minin* zaprosił do domu
swojego duchowieństwo, urzędników i obywateli; a
wieczorem dóm szkolny był oświecony.

Towarzystwo Dám, w *Orłowie*, zebrało na rzecz
inwalidów 765 rubli, i przez ręce guberskiego Poczt-
dyrektora, przesłało je do kassy Redakcyi gazety *Ru-
skiego Inwalida*, dla użycia stosownie do swojego prze-
znaczenia.

Od początku roku teraźniéyszego do miesiąca
marca, przez tamożnię *astrachańską*, weszło zza gra-
nicy towarów na 29,531 rubli. — W styczniu przy-
była do *Astrachania* z różnemi towarami karawana
z *Chiwy*. — Od d. 1 lutego do 16 marca, pud jedwa-
biu syrowego płacono w tém mieście 365 do 375 rubli.

Donoszą z *Jeorgiewska* pod d. 10 marca: „W cza-
sie szlacheckich elekcyy, które się tu w przeszłym od-
prawiały miesiącu, w liczbie różnych zatrudnień swo-
ich, ślachta otworzyła subskrypcyą na wybudowanie
w mieście naszém domu dla powiatowéy szkoły, i
domu przy tutéyszych mineralnych kąpielach, dla
ubogich ranionych na polu chwalebnéy za oyczyznę
walki. Obecná wtedy ślachta podpisała na dóm szkól-
ny na raz jeden 520, a co rok po 175 rubli opłacać,
na utrzymanie zaś domu dla ranionych, biorących ką-
piele, na raz 330, i co rok po 140 rubli. Nadto u-
chwalono, wszystkie powiaty do takowéy wezwać
subskrypcyi."

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Xięztwo Warszawskie.

W gazecie *Korrespondenta Warszawskiego*, z dnia
22 kwietnia czytamy: „Oprócz JW. Marszałka Pol-
nego, Hrabiego *Barklay de Tolli*, który opuścił mia-
sto nasze, udając się z główną kwaterą do *Wrocła-
wia*, wyjechali z *Warszawy* d. 19 b. m Xiążę Jmć
Jaszwil Jenerał dowodzący artyleryą; dawniey zaś
JW. Jenerał *Ertel*. — W dniu 21 ekwipaże N. Im-
peratora, znayduiące się dotąd w zamku tuteyszym,
wyruszyły do *Wrocławia* — Dnia 20 przechodził przez
Warszawę, pułk Kozaków dońskich, który oglądał
JW. Hetman, Hrabia *Płatów*.

Taż gazeta z *Warszawy* pod 29 kwietnia umie-
ściła urządzenie policyyne, którego treść jest nastę-
pująca: „1) Ustanawiaią się w *Warszawie* i we
wszystkich miastach policyyne wydziały, maiące się
zaiąć zebraniem wiadomości, tak o niewolnikach wo-
iennych różnych narodów, iakoteż i w ogólności o
wszystkich cudzoziemcach. 2) Pod nazwiskiem cu-
dzoziemcow rozumieć się maią ci wszyscy, którzy,
nie będąc poddani Xięztwa *Warszawskiego*, nie ma-
ią ani w kraiu tym posiadłości, ani zrodzeni w tym
kraiu, ani też stałego sposobu do życia. 3) Nie-
wolników woiennych, czyli z widymatami, lub też
bez takowych natychmiast przytrzymywać i odsyłać,
a mianowicie tych, którzy żadnych widymowanych
świadectw nie maią, pod ścisłą strażą woyskową do
Warszawy przed Jenerała Gubernatora przystawić.
4) Jnnych zaś cudzoziemców, niemaiących żadnego
zaświadczenia, ieżeli nie stawią za sobą pewnych
kaucyy, także należy brać i odsyłać pod należytym
dozorem do *Warszawy*, Jenerałowi Gubernatorowi.
5) Kautorowie czyli zaręczyciele, powinni bydź lu-
dzie maiący w tym kraiu nieruchomy maiątek, al-
bowiem w przypadku ucieczki którey z tych osób,
za którymi stawili kaucyą, podlegaią ci, oprócz oso-
bistey odpowiedzialności przed przyzwoitym Sądem,
nadto ieszcze karze pieniężney, oznaczoney w sum-
mie 10,000 zł. Pollsk: przeto powinni bydź w stanie
wniesienia takowey summy; albowiem w przeciwnym
razie Urzędnicy, którzyby przyieli kaucye ninieysze-
mu urządzeniu nie odpowiadaiące, usunięci będą od
swych urzędowań i pod sąd kryminalny oddani. 6)
Każdy maiący u siebie podobnych niewolników albo
innych cudzoziemców, za domowych nauczycieli,
w służbie, lub w iakimkolwiekbądz innym znaczeniu,
lub też tylko na pomieszkaniu, powinien pod karą
zł. Poll: 10,000 i osobistą odpowiedzialnością przed
sądem, za nieposłuszeństwo rządowi, natychmiast
donieść o nich przyzwoitey władzy mieyscowey.

Z *Krakowa* d. 19 kwietnia: Dnia 14go b. m. za-
czął się przechód korpusu mocney przedniey straży,
na dalsze iego przeznaczenie. Pułk piękny białorus-
kich huzarów i nieporównaney co do ludzi, koni, i
zaprzęgów artyleryi konney roty 25, nayprzyiemniey-
szy oku sprawił widok. W dniu zaś 16 opuscił sto-
licę departamentu tuteyszego dowódzca, korpusu te-
go, JW. Jenerał Porucznik artyleryi i kawaler *Jer-
małow*. Mąż ten (którego sama postáwa wskazuie
iuż piękną duszę, która ią ożywia) zostawił pomię-
dzy obywatelami nietylko przekonanie, że waleczność
z słodyczą charakteru zgadza się, ale nadto żal,
iako skutek poważenia, które sobie powszechnie prze-
pobyt w tuteyszym departamencie zjednał. Posłu-
szny wyższym rozkazom, rozłączył się z tuteyszą o-
kolicą, życzenia uprzeyme iednak obywateli depar-
tamentu krakowskiego towarzyszyć mu będą nieod-
dzielnie w każdym punkcie, w którym go tylko ie-
go powołanie postawi.

Austrya.

W gazecie petersburskiey, *Poczta Półnócná*, czy-
tamy z *Wiednia*, pod dniem 5 kwietnia: „Nayja-
śniéyszy Cesarz Jegomość Rossyyski, przez Radzcę
Táynego, Hrabię *Nesselrode*, udzielił pozwolenie ban-
kierom rossyyskim, braci *Livio*, na przyjęcie dyplom-

matu na ślachectwo, nadané im od Króla Jmci Bawarskiego, równie też i orderu bawarskiego, *zasługi obywatelskiey*. Dóm PP. *Livio*, więcey już, jak od 70ciu lat w *Rossyi* zostaiąc, zasłużył na względy tamecznego dworu i wielu znakomitych osób. *Antoni Livio*, który się przykładał do założenia i urządzenia fabryki *alexandrowskiéy*, wblizkości *Peterzburga*, otrzymał za to od Nayjaśniéyszego Cesarza *Pawła I*, brylantami sadzony order ś. *Jana Jerozolimskiego*. Brat jego *Stefan*, prócz wielu pięknych czynów dla powszechnego dobra, w ostatniéy woynie *Rossyi z Francyą*, wszelką czynił pomoc dla jeńców niemieckich, w *Rossyi* pozostałych, którzy z rodzinami swemi z dalekich państw przesyłaią mu swą wdzięczność. Również i Król Jmć Bawarski, *Maxymilian Józef*, w dyplomacie swym na ślachectwo dla braci *Livio*, pod d. 2 czerwca 1814 wydanym, umieścić raczył następuiące wyrazy: „ *Czynimy wiadomo przez nínieysze, iż przeięci powinnémi względami dla dobroczynności i ludzkości, które okazał sankt peterzburski bankier* **L i v i o** *(syn) ku wojownikom naszym w państwie rossyyskiém, skutkiem ostatniey woyny, pozostałym, umyśliliśmy, z danym mu przez nas, na miey cu obywatelskiego wiénca, w nagrodę zachowanych Bawarczyków, krzyżem kawalerskim orderu zasługi, wynieść mieszkaiącego w Peterzburgu Stefana* **L i v i o**, *jako cnotliwego syna godnego oyca, z całem jego prawném potomstwém płci obojey, do godności ślachty Królestwa naszego bawarskiego*, i t. d.

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego* donosi z listu, z *Wiednia*, pod 12 kwietnia: „ Polowy ekwipaż naszego Cesarza Jegomości wyszedł dzisia do *Heilbrunn*. Około końca teraźnieyszégo miesiąca opuszczą Monarchowie tuteyszą stolicę i naypierwiey się do *Heilbrunn* udadzą. N. Król Duński do tegoż się uda mieysca — Król Bawarski, przed wyjazdem swoim przyjął od Króla Duńskiego order *Słonia*, i nawzajem Królowi Duńskiemu ofiarował order ś. *Huberta* — Przechodzące tędy codziennie woyska przeciągają w obliczu NN. Monarchów. ”

Z innego listu z Wiednia w téyże dacie: „ Arcy Xiążę *Jan* ma odprawić podróż, w celu obeyrzenia twierdz włoskich; ma się jednak potém udadź do południowégo woyska niemieckiego. Feldmarszałek *Bellegard* ma mieć, jak słychać, ciągłe naczelne dowództwo nad C. K. woyskiem we *Włoszech*.

Powiększony Komitet niemiecki znowu dziś otworzony zostanie, i wieczorém o godzinie 8éy pierwsze swe posiedzenie odprawi. — Wiadomość, że Cesarz austryacki ogłosił się Królem *Lombardyi*, i że starożytne to państwo znowu má istnieć pod świetném imieniem swoiem, nader pożądané sprawiła wrażenie w *Medyólanie*. Duch powszechny jest tam bardzo przyjazny dla *Austryi*. Rozumieją, że Arcy-Xiążę *Antoni* przeznaczony jest na tamecznego Vice Króla i powszechnie się z tego cieszą — Nowa pożyczka 50 milionów, dobrze i z pośpiechem się uskutecznia; kurs papierów znacznie się także w tych dniach polepszył. — Na mieyscu Pani *Montesquiou*, która tu teraz pod dozorem żyie, powierzono Hrabini *Mitrowskiey* dozór nad wychowaniem małego *Napoléona*. Pani *Mitrowska* pobiera pensyi rocznéy 6,000 zł., i jest tylko na 16 miesięcy zamówioną: gdyż potém ma zostawać Xiążę pod dozorem mężczyzn — Nie Xiążę *Berthier*, jak było doniesiono, ale Adjutant jego tu przybył; sám Xiążę w *Bambergu* przebywa.— D. 3 t. m. przybył Xiążę *Pokoiu* do *Wenecyi*, ale tam nad kilka godzin nie bawił. ”

Z innego listu z Wiednia, w téyże dacie: „ Dnia dzisieyszego wyszły ztąd znowu 2 półki ku *Renowi*. Wiele téż półków, do tegoż przeznaczonych mieysca, spodziewamy się z ziemi *Siedmiogrodzkiey*; przy naywiększym pośpiechu nie tak rychło one ściągnąć będą mogły do swego przeznaczenia — Ułatwienie interessów między *Austryą* i *Bawaryą* do przyszłych układów odłożone zostało; a to, iżby w przygotowaniach wojennych, które teraz jedynym celem zgodnych działań, bydź powinny, żadney przeszkody nie czynić. *Bawarya* zatrzymuie tymczasem, w posiadłości swoiey *Salzburg* i *Inviertel*. Z równegoż względu, dla niezostawienia środków woiennych w bardzo zawikłaném urządzeniu, zatrzymują jeszcze *Prussy* opiekę swoię nad całą *Saxoniią* — P. *Monteron*, który w kilka dni po weyściu *Bonapartégo* do *Paryża*, ztamtąd do *Wiednia* wyjechał, i o którym francuzkie gazety pisały, że z ważnemi poleceniami był wysłany, po kilkonastodniowym tu pobycie, przez czas którego mieszkał u Xięcia *Talleyranda*, wyjechał dnia wczorayszego na powrót do *Paryża*. O celu i skutkach tego poselstwa, różne niepewne czyni sobie tuteyszá publiczność domysły — W obecnym stanie rzeczy we *Francyi*, wszyscy natężoną uwagę na Arcy - Xiężnę *Maryą Ludwikę* i jéy syna zwracają; wielu zaś, którzy w myślach swoich nie są zaślepieni mocą namiętności, do losu tych wysokich osób takie przywięzują widoki, które dla uszczęśliwienia *Europy* náypożądańszą ukazują przyszłość. ”

Z innego listu z Wiednia pod 14 kwietnia: „ Utarczka nad *Panaro* daleko była znaczniéyszą, aniżeli pierwiéy o niey doniesiono. Liczba jeńców jest nierównie większa, aniżeli w pierwszém doniesieniu podano. Jenerał *Bianchi* w téy zaciętéy rozprawie wielką zjednał sobie sławę, tém bardziey, że z daleko przewyższającą siłą walczyć musiał — Mówiono o nowém oświadczeniu mocarstw sprzymierzonych przeciwko *Napoléonowi*. Dotąd się jednak ono nie ukazało: mówią owszem, że na czas teraźnieyszy wstrzymané zostało. Przygotowania wojenne z naywiększym idą pośpiechém — Nadzwyczaynie wielka czynność teraz tu panuje: codzień prawie nowe ważné ukazuje się urządzenie. Pierwsze nanowo otworzonego Komitetu Niemieckiego posiedzenié, zatrudniało się szczególniéy przedmiotem kontyngensu, od pomniéyszych państw niemieckich: w czém za prawidło przyjęto, że 75ty człowiek zbiorowéy ludności stawiony bydź powinien; większe państwa znaczniéyszą zapewne dostawią liczbę: gdyż ta proporcyá, jako *minimum* tylko przyjęta — Większą część krajów *Fuldeyskich* otrzymuje Xiążę *Weymarski*, który przyjął tytuł Wielkiego Xiążęcia. ”

W ł o c h y.

Gazeta berlinska umieściła z *Turynu*, pod 5 kwietnia, co następuie: „ Z podziwieniem czytaliśmy w iednéy z gazet niemieckich, że iakoby część jakaś zwoyska królewskiego, które stoi nad granicą, do nieprzyjaciela przeyśdź miała. Możemy zapewnić, iż to iest bez naymnieyszéy zasady i naywiększem kłamstwem; i że nasze woysko naylepszem duchem ożywione i kierowane, od wiekow odznaczało się wiernością ku Monarsze swemu, tak, iż nawet w tym okropnym czasie, kiedy ogień rewolucyyny naymocniey u sąsiadów naszych górował, naymnieyszy korpus obowiązków swoich nie przestąpił. Wiadomość ta o odpadnieniu naszych woysk wypłynęła zapewnie z tego samego pióra, które przed kilką tygodniami w inney gazecie donosiło o blizkiem powstaniu w *Genui*. Było to właśnie w tey chwili, kiedy Król, bez żadnego woyska, do tego miasta przybył, i żadnéy inney nie chciał mieć straży, iak tylko samych żołnierzy dawnieyszey rzeczypospolitéy. Sposób, jakim N. Pan był przyjęty, jest naylepszym dowodem, że Król umiał cenić sposób myślenia nowych poddanych swoich, i że ci godnymi byli tego zaufania, którem Król ich zaszczycić raczył. ”

N i e m c y

Korrespondent hamburski umieścił, z listu, z *Frankfortu* pod d. 16 kwietnia: „ *Moguncya* ma bydź osadzoną samém tylko woyskiem kontyngensowém mnieyszych Xiążąt niemieckich; znaydujące się w niey teraz austryackie i pruskie woyska, mają bydź do innego użyte przeznaczenia. ”

Z innego listu z Frankfortu, w téyże dacie: „ D.

12 kwietnia wyjechałem śpiesznie z *Paryża*; dnia tego panowała tam już wielka niespokoyność; papiery spadły z $66\frac{1}{2}$ na 64, i tak ich zbydź nie można było; papiery angielskie szły w górę: ponieważ każdy pieniądze swoie chciał zabezpieczyć.

„ *Bonaparté* wydał dekret na zaciąg 250,000 ludzi; i to niemałey nabawiło niespokoyności. Tylko sami żołnierze sprzyjają *Bonapartemu*; wszyscy są przeciwko niemu. Utrzymują, iż on swoję rolę wkrótce zakończy.”

Od brzegów *Menu*, pod d. 16 kwietnia: „ Dla Arcy Xięcia *Karola* przygotowano, na dzień jutrzeyszy, na każdéy stacyi pocztowéy, od *Würzburga*, aż do *Moguncyi* po 44 koni. Przybędzie on jutro do *Frankfurtu* i uda się niebawiąc do *Moguncyi*. — Temi dniami wysłał *Bonaparté* gońca do Xięcia *Eugeniusza*. — We *Szwaycaryi*, policya podwoiła baczność swoję na emigrantów francuzkich. — W Wirtemberskiém wyprowadzania koni do *Francyi* naysurowiey zakazano — Ze *Włoch* i *Francyi* wielka jest emigracya. — Następca tronu wirtemberskiego, z *Wiednia* do *Sztutgardu* przybył. — Piszą z *Monachium*, pod d. 12 kwietnia: Przygotowania woienne w poprzedniczych tygodniach z wielkim szły pośpiechem. Znowu teraz wiele amunicyi i artyleryi do *Renu* wyszło, a z prowincyy wiele woysk w tymże pociągnęły kierunku. Przeszłego piątku wyszedł ztąd pierwszy regiment huzarów, a w niedzielę Szef sztabu głównego, Hrabia *Rechberg*, ztąd wyjechał. Po jutrze spodziewamy się Xięcia *Wrede*, który krótko tylko zabawiwszy do woyska naszego wyjedzie. Pierwszy regiment piechoty liniiowéy wyruszy ztąd d. 15 t. m.; sama tylko gwardya tu zostaje, któréy oddział takoż do woyska wychodzi. Mówią, że nasze woysko podzielone będzie na sześć dywizyy, a wynosić ma 65,000 ludzi. Piechotą dowodzić ma Xiążę następca tronu, a jazdą brat jego, Xiążę *Karol*. — Wiele batalionów naszéy milicyi idzie tędy ku *Renowi*. — Wczora przybyły tu, Hrabini *Buol Schauenstein*, małżonka Posła austryackiego przy Dworze Toskańskim, z *Florencyi*; a Lady *Craven* z *Wiednia*. — Xiążę *Blücher*, d. 13 wieczorem do *Minden* przybył. — Z *Münster* donoszą pod d. 18 kwietnia, że ztamtąd wiele oficerów i strzelców ochotników pocztą do woyska posyłają; niedawno też przechodziło tędy kilka wozów, na których jechali chirurgowie polni, do tegoż przeznaczenia.— Oddziały woyskowe, które w okolicach *Wesel* stały, d. 15 *Ren* przeszły. — W *Hannowerskiem* formują się korpusy ochotników strzelców, które natychmiast po sformowaniu do czynney użyją się służby. — Dla dopełnienia woyska powołani zostali ludzie do milicyi należący, nieżonaci jeszcze, mający lat 30 do 40. — Wielka część woyska hannowerskiego ma przeyśdź na żołd angielski. 16 kwietnia przyszło do *Hannoweru* kilka tysięcy ludzi woyska Brunświckiego, które ciągnie do woyska sprzymierzonych. — Dnia 17 bagaże Xięcia Brunświckiego do *Flandryi* wyszły, tamże pociągnęła awangarda i woysko jego pięcią kolumnami, a całe wynosi 10,000 ludzi. Sam Xiążę wkrótce tamże wyjedzie.”

W gazecie Ryskiey, *Zuschauer*, pod napisem z *Niemiec*, czytamy: „ Główna kwatera Monarchów sprzymierzonych wkrótce do *Ulmu* albo *Heilbrun* ma bydź przeniesioną.

Treść traktatu zawartego w *Wiedniu* d. 25 marca: „ Mocarstwa, które traktat ten podpisały, (*Rossya*, *Austrya*, *Prussy* i *Angliia*) obowiązują się utrzymać postanowienia traktatu paryzkiego, i całą swą siłą działać przeciwko *Bonapartemu* i jego stronnikóm; zgodziły się, każde utrzymywać 150,000 ludzi w gotowości, w zupełnéy zawsze liczbie, przeciwko nieprzyjacielowi; obowiązuią się uroczyście, nie inaczey tylko za spólną zgodą, ani pierwéy, tylko po zupełném przywiedzeniu *Bonapartego* do takiey słabości, iżby nie mógł spokoyności mięszać i ponawiać usiłowania przywłaszczenia sobie władzy naywyższey we *Francyi* „ — „ N. Król Jmć Chrześciiański (*Ludwik XVIII*) ma bydź zaproszony do przystąpienia do tego traktatu, a jeźliby żądał mieć przyrzeczoną sobie pomoc, zechce oświadczyć co mu pozwalają okoliczności uczynić, dla utrzymania ninieyszego traktatu. Ratyfikacye mają bydź w przeciągu jednego miesiąca albo i prędzéy wymienione.”

Pruska główna kwatera Jenerała *Gneisenau* d. 12 z *Achen* (*Aix la Chapele*) do *Leodyum* przeszła. — Osobliwszy a piękny przykład wojennego zapału w pruskiey młodzi! Część młodzieży berlińskiey, wyżey 17 lat mającéy, podała do Ministeryum wojennego prośbę, aby Król raczył wydadź rozkaz przymuszający, gdyż inaczey związki ich i wola krewnych od zaciągu ich odwodzi. Ministeryum woyny, nie rozkaz przymuszający, ale napomnienie do takich krewnych wydało. Cale przeciwny wystawują obraz zdarzenia w Xięztwie *Lingen*, które od roku 1702 z *Prussami* zjednoczone było. Młodź gromadami, po 200 i 300 ludzi razem, wychodzi ztamtąd do *Holandyi*. Rząd surowe w tey mierze wydał zalecenie, iż, jeżeli do 23 kwietnia nie powrócą, w którym przypadku do służby tylko w twierdzach użyci byliby, majątek ich ma bydź skonfiskowany, a familie ich w domach publicznéy roboty żywione będą. Członkowie takich gmin, których więcey, jak trzecia część za granicą się znayduie, nie mogą nosić kokardy, żadnego utrzymywać rzemiosła &c. — Baron *Stein* ważne otrzyma mieysce w ministeryum wojennem sprzymierzonych.”

ANGLIA

Czytamy w gazecie ryzkiey, *Zuschauer*, co następuie: „ Dnia 6 kwietnia Izba wyższa otrzymała poselstwo od Xięcia Rejenta, z uwiadomieniem, iż Xiążę, z przyczyny nowych wypadków, zmuszony jest powiększyć siłę lądową i morską, i że Xiąże spodziewa się ze strony Izby, pomocy do użycia wszelkich środków, jakich spokoyność i bezpieczeństwo *Europy* wymagają. Lord *Landsdowne* zapytał: Czy *Anglia* przez jakikolwiek artykuł traktatu paryzkiego obowiązała się, na przypadek powstania, wspierać *Ludwika XVIII*! Lord Liverpool odpowiedział: że nie! — „ Czy prawda, że przez angielskie kapry zabrane zostały okręty francuzkie? Lord *Melville* odpowiedział, „ że tak jest: lecz wydano już rozkazy, aby je uwolniono. „ Lord *Liverpool* wykładał przyczyny, które zmuszają *Anglią* do postawienia się w stanie obrony; po czym uchwalono poselstwo podziękowania — W Izbie niższey tymże zatrudniano się przedmiotem. Lord *Castlereagh* oświadczył, że nie ma żadnego artykułu, któryby obowiązywał sprzymierzonych do utrzymania *Burbonów* na tronie francuzkim; potym uchwalono adres podziękowania względem stanu obrony — Dnia 12 w *Londynie* rozeszła się była pogłoska, że gabinet układa się z *Bonapartym*; ale wątpią o tym, ponieważ z większym natężeniem pracują około zbroynych przygotowań.

Gazeta *Mornig Chronicle* czyni bardzo złośliwe wyrzuty Xięciu *Wellingtonowi*, że się ośmielił podpisać oświadczenie pod d. 13 marca, nie mając na to mocy od Ministrów, którzyby ze swey strony, powinni byli wprzódy Parlamentu o to się zapytać — *Sir Charles Stuart* (!) ma bydź mianowany nadzwyczaynym posłem angielskim przy *Ludwiku* XVIII.

FRANCYA.

W gazecie *Korrespondenta hamburskiego*, czytamy z *Paryża*, pod dniem 12 kwietnia: „ Jenerał *Vandamme* takoż na nowego marszałka jest przeznaczony. — Gazety nasze wielkie kłamstwa ze *Włoch* piszą: że już tam jest 30,000 insurgentów; że *Murat* 6,000 ma jeńców; a 2go kwietnia już go do *Medyolanu* zaprowadziły! — Następującego wtorku, tutéysza gwardya narodowa daje dla gwardyi *Bonapartégo* ucztę, która dla 800 ludzi będzie przygotowaną. — Dowódzca pijemoncki w *Nizza*, aresztował synowca marszałka *Masseny*, który radość swoję z powrotu *Bonapartego* w nayniedorzeczniéyszych okazywał wygady-

DODATEK